

خروج تدریجی ایران از برجام، فرصت ها و تهدیدها

از مهر 1382 (اکتبر 2003) که مذاکرات هسته‌ای در دولت هشتم کلید خورد تا تیر 1394 (ژوئیه 2015) که برنامه جامع اقدام مشترک معروف به برجام به امضا رسید، 54 دور مذاکره هسته‌ای، دوازده دور با تروئیکای اتحادیه اروپا (انگلیس، آلمان و فرانسه) و 42 دور مذاکره با نمایندگان گروه 1+5 برگزار شد. ایران و دولت‌های عضو گروه 1+5 همراه با نماینده عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا پس از 22 ماه مذاکره سخت و فشرده سرانجام در چهارده ژوئیه 2015 (23 تیر 1394) در وین اتریش برای رفع سوءتفاهم‌ها در مورد برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای و همزمان لغو تحریم‌های ظالمانه علیه ملت ایران تفاهم کردند.

با تغییر دولت در آمریکا، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور جدید این کشور، که از اولین روز کاری خود به شدت از برجام انتقاد می‌کرد، بالاخره در روز ۸ مه سال گذشته (۲۰۱۸)، رسماً خروج آمریکا از این توافق را اعلام کرد. در حالی که بسیاری از کشورهای جهان از جمله متحدان اروپایی آمریکا بر لزوم پابندی به این توافق بین‌المللی تاکید داشتند.

تحلیلگران سیاسی دو دلیل عمده برای خروج ترامپ از توافق برجام ذکر می‌کنند: دلیل اول) تلاش برای برائت سیاسی کامل از دولت اوباما و جلب رضایت رای‌دهندگان جمهوریخواه و محافظه‌کار؛ دلیل دوم) تامین درخواست‌های عربستان و اسرائیل در مورد ایران.

دولتمردان ایران پس از یک سال مدارای سیاسی، در نخستین سالگرد خروج دولت ترامپ از توافق هسته‌ای (برجام)، گام اول را در راستای خروج تدریجی خود از برجام برداشت.

ایران در بیانیه‌ای تصریح کرد: «اکنون یک سال از خروج غیر قانونی ایالات متحده آمریکا از توافق برجام و نقض مصوبات شورای امنیت سازمان ملل متحد توسط آمریکا می‌گذرد و آن کشور با قلدری تمام و برخلاف تمامی اصول شناخته شده بین‌المللی تحریم‌های یکجانبه و غیر قانونی خود را مجدداً اعمال کرده است. این زورگویی آشکار آمریکا متأسفانه با هیچ اقدام درخور و متناسب از سوی شورای امنیت و یا اعضای باقی مانده در برجام مواجه نشده است.»

به طور خلاصه، طبق تصمیم ایران، دیگر مازاد اورانیوم غنی‌شده با غلظت پایین (یعنی بیشتر از ۳۰۰ کیلوگرم) و آب سنگین (یعنی بیش از ۱۳۰ تن) به خارج از کشور ارسال نخواهد شد. همچنین اگر تا ۶۰ روز دیگر ایران به مطالبات خود در چارچوب برجام اعم از تسهیل فروش نفت و مبادلات بانکی دست نیابد، مرحله دوم کاهش تعهدات آغاز خواهد شد. مرحله دوم خروج تدریجی از توافق هسته‌ای، افزایش سطح یا غلظت غنی‌سازی اورانیوم و نیز توقف بازطراحی راکتور آب سنگین اراک است.

این درخواست‌ها از طرف ایران، فراتر از یک درخواست تزئینی و فرمایشی است. زیرا بدعهدی‌های آمریکا در موضوع تحریم‌ها و فشارهای اقتصادی، دولتمردان ایرانی را مصمم به اجرای تصمیم‌های خود کرده است.

خروج از برجام برای ایران در عین تهدیدهای احتمالی، فرصت‌های ذیل را برای بازسازی سیاست‌های کلان در حوزه سیاست و اقتصاد فراهم می‌کند:

الف) فرصت تغییر ریل در اقتصاد کلان، با توجه بیشتر به اقتصاد درون‌زا

ب) اجرای فرمول مقاوم‌سازی اقتصاد با تکیه بر اقتصاد مقاومتی

ج) جدایی نفت از بودجه، برای کاهش خام‌فروشی و توجه بیشتر به تولید

د) تغییر محور سیاست‌های تجاری، در قبال واردات و صادرات غیر نفتی

ه) بهبود فضای کسب‌وکار، ایجاد بنگاه‌های زودبازده و کوچک اقتصادی برای افزایش توان تولید

تهدیدهای احتمالی فروپاشی توافق برجام

Source URL: <https://www.otaghkhabar24.com/news/172309>